

ТЕНТ Б у 2022. години

Градилиште од обале Саве до фабричког круга

Срећни НОВОГОДИШЊИ И БОЖИЋНИ празници!

Садржај

05

Из ЕПС групе

Амбасадорка Кине и министарка рударства и енергетике посетиле Костопац
Финиш изградње блока Б3

06

Догађаји

ТЕНТ Б у 2022. години
Градилиште од обале Саве до фабричког круга

08

Производња

Постројење за ОДГ ТЕНТ Б
Корак даље у еколошком правцу

10

Актуелно

Разговор са Драганом Јовановићем
Чувар вредности ЕПС

11

IMS у огранку ТЕНТ
Усаглашавање докумената

14

КУД „ТЕ Никола Тесла“
Срећне и берићетне 43 године рада

15

Са 16. сусрета ветерана
Поверење у подмладак

16

Локални мозаик

Гимназијалци угостили вршњаке из Француске
Потврђено пријатељство

Основан Научни савет „Електропривреде Србије“

Научници и стручњаци заједно за јачи ЕПС

09

Изградња касете 4 на депонији пепела ТЕНТ А

Касета зелене боје

12

ТЕ „Морава“

Спремна за стабилан рад

импресум

В.Д. ДИРЕКТОРА: Мирослав Томашевић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Радоје Радосављевић, РЕДАКЦИЈА: Миодраг Вуковић, Љиљана Јовичић, Љубивоје Маричић, Сања Врањеш, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Богољуба Урошевића Црног 44, 11500 Обреновац, ТЕЛЕФОН: 011/20-54-500, Е-МАИЛ: radoje.radosavljevic@eps.rs WEB SITE: www.eps.rs ЛИКОВНА И ГРАФИЧКА ПРИПРЕМА: Светлана Петровић, НАСЛОВНА СТРАНА: Љубивоје Маричић, ЛОГОТИП: Милош Павловић

Први број листа ТЕ „Никола Тесла“, под називом „Информативни билтен“, изашао је из штампе августа 1978. године, од октобра 1979. носи назив ТЕНТ, а од 15. новембра 2017. године „ЕПС ЕНЕРГИЈА ТЕНТ“

Пројекти ЕПС добили зелено светло ЕУ

Позитивна оцена за наше пројекте потврда је да радимо у добром правцу – рекао је Мирослав Томашевић, в. д. директора ЈП ЕПС

Ангажовањем и преданим радом менаџмента ЕПС одређена су средства бесповратне развојне помоћи у укупном износу од 49,02 милиона евра у оквиру 28. позива за добијање техничке помоћи из програма ЕУ Western Balkan Investment Framework (WBIF) и 7. позива за суфинансирање инвестиционих пројеката путем WBIF и званично је објављена потврда да су та средства одобрена ЕПС-у. Реч је о четири пројекта: ревитализација „Власинских ХЕ“ 16,1 милион

евра, изградња ветропарка „Костолац“ 31,2 милиона евра и израда инвестиционо – техничке документације за развој пројеката соларних електрана „Морава“ и „Колубара А“ по 860.000 евра.

Било је потребно више од шест месеци рада у оквиру процедуре WBIF за припрему апликација, усаглашавање, отклањање примедби, унапређење апликација, да би 5. децембра Оперативни одбор WBIF четири пројекта ЈП ЕПС одобрио за реализацију кроз WBIF.

– Ово је велики успех за ЕПС, јер је први пут једном предлагачу истовремено одобрено више пројеката за добијање грантова. И та позитивна оцена за наше пројекте потврда је да радимо у добром правцу, а европске институције су сигурне да средства иду у праве руке – рекао је Мирослав Томашевић, в. д. директора ЈП ЕПС.

Средства добијена за

ревитализацију „Власинских ХЕ“, једног од најстаријих хидроенергетских система у Србији снаге 128 MW, представљају око 20 одсто укупне процењене вредности пројекта од 77,5 милиона евра. Планирано је да се замени капитална опрема, целокупна опрема турбина и генератора са турбинском регулацијом, хидромеханичка опрема и да се адаптирају поједини помоћни системи. Као подршка пројекту изградње ветропарка „Костолац“ обезбеђено је 31,2 милиона евра.

За пројекте соларних електрана „Морава“ и „Колубара А“ одобрена су средства у вредности од по 860.000 евра по пројекту. Водећи потенцијални кредитор за реализацију ових инвестиционих пројеката је EBRD. Обе соларне електране могу да се изграде на одлагалиштима угља и депонијама пепела. СЕ која припада ТЕ

„Колубара А“ имаће снагу од око 71 MW, а годишњу производњу 96 GWh. Укупна инвестициона улагања су процењена на 80,14 милиона евра. Снага соларке „ТЕ Морава“ биће 45 MW, а годишња производња 60 GWh. Вредност инвестиције је 50 милиона евра.

Р. Е.

■ Потписан споразум ЈП ЕПС и ЕТФ

Унапређење сарадње за развој младих стручњака

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ и „Електротехнички факултет“ Универзитета у Београду проширили су сарадњу у циљу унапређења образовања, истраживања, стручног усавршавања и улагања у професионални развој младих стручњака. Споразум о наставку и проширењу сарадње потписали су Мирослав Томашевић, в. д. директора ЈП ЕПС и Дејан Гвоздић, декан „Електротехничког факултета“.

– Сарадња са научним и образовним институцијама у Србији део је вишедеценијске традиције ЕПС-а и напора да се спојем знања и праксе постигну најбољи резултати. Јачим повезивањем највеће енергетске компаније у Србији, и ЕТФ-а, као врхунске образовне и научне институције,

отварају се нове могућности за студенте и стручњаке ЕПС-а кроз организовање посета енергетским постројењима и у пројектима који промовишу сарадњу науке и привреде. Предвиђа се заједничко учешће у организацији стручних и научних скупова, као и учешће у раду стручних тимова и саветодавних тела обе стране. Од

изузетне важности је да заједно створимо нове шансе и задржимо младе стручњаке у Србији – рекао је Томашевић.

Заједнички рад ЕПС-а и ЕТФ-а обухватиће и сарадњу у областима иновација, примене нових научних достигнућа, трансфера знања и пружања позитивног друштвено

одговорног примера кроз подршку у области науке и образовања.

– Споразум представља корак напред у сарадњи ЕТФ-а и ЕПС-а. Велико је задовољство када постоје партнери на које можемо да се ослонимо и да постоји подршка и помоћ да се образују и усавршавају млади стручњаци у области енергетике – рекао је Гвоздић.

Потписивању споразума присуствовали су и др Владимир Шилкут, саветник за пословни систем директора ЕПС, Драган Влаисављевић, извршни директор за управљање електроенергетским портфељем, Радован Станић извршни директор за снабдевање, Милан Ђорђевић шеф Службе за унапређење техничког система електрана и доц. др Милета Жарковић са „Електротехничког факултета“.

Р. Е.

Научници и стручњаци заједно за јачи ЕПС

Новоосновани Научни савет „Електропривреде Србије“ почео је рад са циљем да се сарадњом академика, научника, челника техничких факултета и инжењера и стручњака из ЕПС-а унапреди пословање највеће српске енергетске компаније.

Конститутивна седница одржана је на Грађевинском факултету у Београду, уз присуство стручњака и доктораната из ЕПС-а и представника факултета, техничких института и Српске академије наука и уметности. Истовремено је обновљен и проширен Стручни савет ЕПС-а, са идејом да ова два савета буду стална саветодавна тела.

– Указана ми је част што сам на челу компаније у тренутку када је најтеже. Хвала свима који виде позитиван тренд у нашем раду,

али и онима који нас критикују из најбоље намере и сугеришу шта треба да коригујемо – рекао је Мирослав Томашевић, в. д. директора ЕПС. Он је нагласио значај интердисциплинарног приступа, јер су рударство, декарбонизација и обновљиви извори енергије неодојиви у енергетској транзицији.

– Први пут оснивамо Научни савет ЕПС-а јер морамо више да сарађујемо са факултетима и научним институтима. ЕПС почиња на инжењерима и без њих нема развоја нашег система – рекао је Томашевић.

Академик проф. др Слободан Вукосавић, председник Научног савета ЕПС-а и председник Одбора за енергетику САНУ, рекао је да треба прекинути са праксом да се наука и струка занемарују.

– Крајње је време да се прекине

са праксом да се о нама одлучује без нас. Оснивање Научног савета представља прави потез у право време, поклапа се са бољом ситуацијом у ЕПС-у – рекао је Вукосавић. – Србија има врсне енергетичаре и треба их само уполити.

О неопходности чвршће сарадње између струка говорио је проф. др Јован Деспотовић, председник Надзорног одбора ЕПС-а. Он је указао да ЕПС има велике обавезе, али то отвара и велике могућности.

Основне принципе рада Научног савета представио је др Владимир Шилџут, саветник директора ЕПС-а за пословни систем и члан Стручног савета.

– Идеја је да Стручни савет прерасте у стално саветодавно

тело, како би се пројекти успешно и на време привели крају. Зато ће бити формиран подсавети – пословни, за стратешки развој, техничко-технолошки, економско-финансијски и правни, уз експерте из редова запослених и екстерних стручњака – рекао је Шилџут.

Циљ формирања Научног савета је унапређење технолошког и информатичког развоја производних и других капацитета ЕПС, спровођење мера заштите животне средине, енергетске ефикасности и стварања неопходних услова за одрживи развој електроенергетског система и реализацију Стратегије развоја енергетике Србије.

P. E.

■ Амбасадорка Кине и министарка рударства и енергетике посетиле Костолац

Финиш изградње блока БЗ

Планирано је да постројење буде на мрежи 28. јуна 2023. године

Министарка рударства и енергетике Дубравка Ћедовић обишла је 26. новембра пристаниште у Костоцу и градилиште новог блока БЗ у ТЕ „Костолац Б“. Она је са Чен Бо, амбасадорком Народне Републике Кине, присуствовала испоруци кључне опреме за завршетак изградње блока БЗ и најавила да ће постројење бити на мрежи 28. јуна идуче године.

– После три деценије, Србија гради нови енергетски погон који је важан за производњу електричне енергије посебно у актуелној енергетској кризи, али и у годинама које долазе. Производња струје

из угља је база за нашу привреду и становништво. Важно је што се гради по свим најмодернијим стандардима заштите животне средине и биће најчистији од свих блокова у погледу емисије – поручила је министарка Ћедовић.

Она је подсетила да ће нови блок од 350 MW производити додатних 2,5 милијарди kWh. То је око пет одсто производних капацитета ЕПС. Ћедовић је нагласила да је

у изградњу укључена 61 српска компанија и 1.000 радника, а да ће ускоро бити ангажовано додатних 200 како би све било завршено у предвиђеном року.

Њена екселенција Чен Бо оценила је да долазак нове опреме има велики значај за одржавање предвиђене динамике радова на пројекту.

– Блок БЗ је од огромног значаја за економски развој Србије, а

у протекле скоро три године превазиђене су бројне потешкоће, од утицаја пандемије, преко повећања трошкова материјала и радне снаге све до нестабилности међународне логистике, уз заједничке напоре кинеске и српске стране. Сада улазимо у финалну, кључну фазу – рекла је Чен Бо.

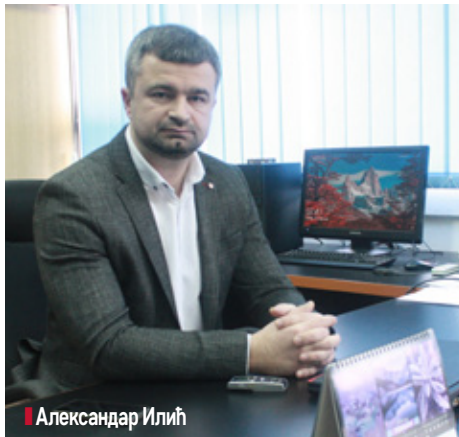
Жељко Илић, директор за производњу енергије у огранку „ТЕ-КО Костолац“, рекао је да се са више од девет милиона тона ископаног угља годишње у костолачким ТЕ производи око 6.000 GWh.

– ЕПС је у овој ТЕ спровео значајне мере у заштити животне средине, уграђена су постројења за смањење азотних оксида, сумпорних оксида, савремени електрофилтери, као и ново постројење за пречишћавање отпадних вода – рекао је Илић.

P. E.

Градилиште од обале Саве до фабричког круга

Капиталан ремонт раста на блоку Б2 омогућава коришћење висококалоричних угљева у производном процесу. Привремено пристаниште пуштено у рад, а истоварене су и прве количине увозног угља

■ Александар Илић

активностима у ТЕНТ Б разговарали смо са Александром Илићем, директором ове термоелектране.

■ Капитални захвати у стандардном ремонту

Ремонтни радови на оба блока ТЕНТ Б ове године су, по оцени Александра Илића, обављени веома добро. Урађени су многи захвати који излазе из класичних ремонтних оквира, што се огледа у поузданом раду блокова. Ремонт блока Б1, снаге 650 мегавата, трајао је 45 дана.

– Осим планираних радова на блоку Б1 током ремонта морали смо да решимо и неочекиван проблем са горионицима угља. Наиме, након контроле ложишта у котловском постројењу уочено је да су горионици угља у лошем стању, иако су пре тога у капиталном ремонту овог блока уграђени као нови. Фирме-извођачи радова морали су поново, под нашим надзором, да санирају горионике. То је подразумевало обијање бетона и ново бетонирање, темповање озида у пуном обиму. Урађено је, такође, заптивање млинова, спој реци-канала са млином, радијално заптивање на реци-каналима, санирана су сва места где је примећен повећан присис ваздуха, такозваног фалш ваздуха. Потом смо, 25. јула, обавили оптимизацију процеса сагоревања и након истека 60 дана пробног рада урађен је тест А који је показао задовољавајуће параметре у погледу емисије димних гасова. У постизању ових резултата помогао нам је и довоз висококалоричних угљева из Каменграда, Угљевика, Бановића из Босне и Херцеговине, тако да смо могли да „возимо“ блокове под пуним теретом – каже Александар Илић.

На овом блоку током ремонта замењен је и блок трансформатор 1АТ.

– Скинути трансформатор тренутно се налази

у машинској хали и ускоро ће уз помоћ људи из „Кончара“ из Загреба почети његова санација. Уместо њега уграђен је блок-трансформатор 1АТ, који је 2016. године скинут са блока Б2, током реконструкције када је уграђен нови. Очекујемо да у наредна два месеца блок-трансформатор 1АТ буде поправљен и план нам је да га у ремонту наредне године вратимо на блок Б1, а да постојећи, такође, сервисирамо и да нам буде у резерви – наглашава он.

Али ту се послови у вези са трансформаторима, како каже, не завршавају.

– Ради се о ОБТ трансформаторима на општој групи. Од два која имамо, један је још раније на сервисирању у фирми „Комел“, а у међувремену је страдао и радни трансформатор, тако да се сада наша општа постројења напајају са блока Б2. Очекујемо да се крајем фебруара први трансформатор врати из „Комела“, где ће на сервис отићи и други. До средине следеће године очекујемо да радни трансформатор буде у исправном стању, а други буде исправан и у резерви – рекао је Илић.

Платои за истовар угља

Површина платоа привременог пристаништа на којем се истовара угаљ са баржи је 2.750 квадратних метара. Плато за истовар угља са возова је површине од 2.450 метара квадратних, а плато где се истовара угаљ са камиона је 1.200 квадратних метара.

Ремонт блока Б2 почео је у августу и трајао је 29 дана. Највише послова било је на доњем делу котловског постројења, пре свега на расту. Због капиталног ремонта блока Б2, друге фазе његове ревитализације, који је сада померен за 2025. годину, проблем је морао да буде решен већ током ове године.

– Пре застоја блока за ремонт имали смо два његова заустављања због раста. То је био разлог зашто висококалоричне угљеве нисмо слали на блок Б2, док се не обаве санациони радови на расту. Желим да похвалим све запослене у ТЕНТ-у, као и извођаче радова, пре свих ЛМ и „Метал-монт“, који су учествовали у овом послу. Они су успели да у оквиру стандардног ремонта ураде капитални ремонт раста. То је посао који се раније радио 45 дана, сада је он урађен за 22 дана и то у две смене. Сада се блок Б2 третира потпуно исто као и блок Б1, тако да сви довозни висококалорични угљеви иду и на блок Б2. Он сада поузданије ради, производи више електричне енергије, тако да се ова иако ризична акција, вишеструко исплатила – истакао је Илић.

■ Ремонтовани млин

Апсорбер ОДГ постројења

Значајан допринос поузданом раду блока Б2 допринело је и пуштање у рад млина 21 који је прошлог децембра био оштећен.

– Тиме је решен горући проблем на блоку Б2. Овај блок сада има свих осам млинова у функцији који му омогућавају стабилнији рад. Покренули смо и јавну набавку нових радних кола која ће бити реализована у наредних година дана. Са том набавком значајно ћемо унапредити рад млинских постројења – каже Илић.

■ Прве количине угља на новом пристаништу

Крајем новембра у рад је пуштено привремено пристаниште на којем су искрцане и прве количине увозног угља из Индонезије, који је до ТЕНТ Б допремљен баржама из румунске луке Констанца. Реч је о градитељском подухвату који је урађен за нешто мање од три месеца.

– У септембру смо кренули са радовима на изградњи привременог пристаништа за истовар баржи са угљем које долази из Индонезије. У рекордном року успели смо

да од једне „прашуме“ на десној обали Саве, направимо функционално пристаниште са приступним саобраћајницама, како од пристаништа до магистралног шабачког пута тако и саобраћајницама до наше допреме угља. Раздвојили смо довоз угља из Босне, са око 150 камиона дневно, од трасе камиона који угљем транспортују са пристаништа до допреме угља – рекао је Илић. – После истовара из прекоокеанских баржи у Констанцу, индонезански угљем се претовара у речне барже носивости од 1.200 тона и допрема Дунавом и Савом до ТЕНТ Б. Од 25 баржи колико је до сада пристигло, истоварено је 15, укупно око 20.000 тона угља. Празне барже одмах се враћају по нови товар. Прва прекоокеанска баржа која је из Индонезије допловила до Констанце носила је 61.000 тона угља, у међувремену је стигла баржа са 75.000 тона, а до краја године уговорен је долазак још једне барже са 75.000 тона.

Из Констанце до ТЕНТ Б индонезански угљем се допрема и возовима. До сада је истоварено 12 возова (око 15.000 тона). На допреми угља направљен је додатан плато на којем се грајферима истовара угљем са возова.

На допреми угља направљен је и додатни транспортер Т8, у који се утоваривачима убацују довозни угљеви.

– Планирано је да се транспортер касније користи и за угљеве из Босне. Њиме ће увозни угљем да се прослеђује на траку Т7 са копака, која даље угљем просипа на траку Т3. У исто време на траку Т3 се празне и возови са колубарским угљем, тако да се на овој траци, која пуни наше бункере, мешају сви ови угљеви – објашњава Илић.

Он додаје да је укупна вредност ове инвестиције, која укључује градњу пристаништа, приступних саобраћајница и транспортера Т8, око 350 милиона динара.

■ Расте постројење за одсумпоравање

Интензивирани су радови на изградњи постројења за одсумпоравање димних гасова у ТЕНТ Б, другом великом еколошком пројекту, који се сада реализује упоредо са изградњом ОДГ постројења у ТЕНТ А. Пројекат је подељен у четири фазе. У току је израда и усаглашавање документације пројекта за извођење. Цео пројекат је уговорен по систему „кључ у руке“. Носилац технологије је јапанска фирма „Мицубиши“, водећа фирма у свету у овој области, која има задатак да уради пројекат, испоручи опрему, изведе радове и преда постројење на употребу. Што се тиче грађевинских радова, у току је изградња димњака од 150 метара, који је тренутно досегао висину од 70 метара. Радови на изградњи електро зграде 1 и 2 су у одмаклој фази. Планирано је да изградња ОДГ постројења траје три године, уз продужење рокова због стања на тржишту, изазваног украјинском кризом и раније пандемијом.

Илић каже да је ове године завршена и реконструкција комплетног управљачког система у црној станици, а у наредном периоду у њој је планирано да се замене енергетски подразводи чиме ће значајно бити унапређен рад овог помоћног постројења ТЕНТ Б.

М. Вуковић

■ Истовар угља на платоу пристаништа

Корак даље у еколошком правцу

Пројекат вредан око 25 милијарди динара подељен је у четири фазе

У изградњи постројења за одсумпоровање димних гасова у ТЕНТ Б највише је напредовала изградња објекта Фазе 2 у којој се ради на апсорберима, димњаку, пумпним станицама, резервоарима пречишћене воде као и резервоару за хаварно пражњење и електро згради – каже Љиљана Велимировић, руководилац пројекта.

за одсумпоровање димних гасова за четири тристагигаватна блока у ТЕ „Никола Тесла А“. Тиме је „Електропривреда Србије“ начинила још један значајан еколошки корак ка подизању квалитета заштите животне средине у којој раде највећи термокапацитети српске електропривреде.

У раду постројења за одсумпоровање димних гасова у обе термоелектране примењиваће се технологија одсумпоровања влажним кречњачким поступком у циљу смањења емисије сумпор-диоксида, као и емисије прашкастих материја у димним гасовима. У структури ова два ОДГ постројења, ипак, постоје и неке разлике.

– У ТЕНТ Б је изабрано решење

Извођачи радова

Радове на изградњи постројења за одсумпоровање димних гасова ТЕНТ Б изводи конзорцијум фирми кога чине огранак јапанског „Мицубиши поуер“, „Енерготехника Јужна Бачка“, EHING B&P и „Гоша монтажа“, који би заједно са 16 домаћих подизвођача све радове на изградњи постројења требало да заврше крајем 2024. године.

као пратећим производом. Ова технологија одсумпоровања димних гасова представља најчешће примењивану технологију смањења садржаја сумпорних оксида у димним гасовима емитованим из термостројења снага већих од 300 мегавата са котловима који за сагоревање користе лигнит. Изградњом ОДГ постројења очекује се смањење укупне количине сумпор-диоксида из оба блока на ниво од 130 милиграма по кубном метру, а смањиће се и ниво емитованих чврстих честица у атмосферу испод 20 милиграма по кубнику – кажу чланови стручног тима.

У непосредној близини смештено је и постројење за прихват и млевење кречњака, односно припрему кречњачке суспензије, заједно са постројењем за одводњавање и сушење гипса са складистем и утоварним местима.

Процесом одсумпоровања димних гасова настаје гипс који је „евро“ квалитета (више од 95 одсто чистоће) и има велику примену у грађевинарству, а помешан са пепелом и шљаком користи се и у изградњи саобраћајница. Целокупна количина гипса која не оде на тржиште може заједно са пепелом и шљаком у виду суспензије да се одлаже на депонију пепела ТЕНТ Б.

– Посматрано са аспекта технолошког процеса, одсумпоровање димних гасова се обавља након отпашивања у

постојећем електро филтерском постројењу. Отпашени димни гас се преко постојећих вентилатора димног гаса усмерава новим каналима димног гаса, преко бустер вентилатора, до апсорбера, где се пречишћава уз помоћ кречњачке суспензије. Пречишћени гас се затим испушта у атмосферу преко влажног димњака. Кречњак реагује са сумпор-диоксидом при чему се добија гипс који се у виду емулзије таложи на дну апсорбера у реакционом резервоару – објашњавају чланови стручног тима.

Ради континуираног праћења динамике радова на градилишту, координатори за безбедност и здравље на раду свакодневно шаљу извештаје о извођењу радова за све четири фазе. Урађени су планови превентивних мера за све фазе, а одржавају се и недељни састанци уз заједнички обилазак градилишта.

Према последњим извештајима, због коронавируса, као и поремећаја на тржишту грађевинарства, цена и доступности сировина и инфлације изазваних војним конфликтом Украјине и Русије, утврђено је одређено кашњење у реализацији пројекта. Констатовано је да постоји ризик од кашњења у испоруци опреме, а тиме и продужетак рока за завршетак градње овог постројења.

Пројекат је подељен у четири фазе. У оквиру прве фазе изводе се радови на изградњи система кречњака и гипса, другу фазу чини систем апсорбера и димњака, трећу фазу канали димних гасова и бустер вентилатори, а четврту фазу чине мостови за ношење цевовода и електро каблова. Просечан број радника на градилишту у оквиру све четири фазе је између 131 и 148, док се на дневном нивоу њихов број креће од 137 до 225.

М. Вуковић
Фото: СКИП

■ Градилиште ОДГ на ТЕНТ Б

– Увелико се ради на предмонтажи канала димног гаса. У току је испорука опреме из иностранства и Србије. Током протеклих ремонта на блоковима Б1 и Б2 уграђени су „тај-ин“ комади са компензаторима и клапама.

Укупна планирана вредност овог пројекта који је подељен у четири фазе је готово 25 милијарди динара.

Пројекат изградње ОДГ постројења у ТЕНТ Б одвија се упоредо са раније започетим пројектом изградње постројења

са заједничким димњаком кроз који пролазе два влажна димњака, по један за сваки апсорбер, за разлику од ТЕНТ А где сваки апсорбер има посебан влажни димњак. У ТЕНТ Б граде се два торањска апсорбера, супротносмерног типа, један за блок Б1 и други за блок Б2. У ТЕНТ А се граде два апсорбера, по један за два тристагигаватна блока. За потребу уклањања сумпор-диоксида из димног гаса на оба блока ТЕНТ Б, изабран је систем одсумпоровања влажним кречњачким поступком, са гипсом

Касета зелене боје

Први пут, поред пепела и шљаке, биће депонован и гипс, као нуспроизвод процеса одсумпоровања димних гасова

На депонији пепела и шљаке ТЕ „Никола Тесла А“ у Обреновцу у току је изградња колектора, црпних станица, дренажног система и шахтова касете 4. То су послови у оквиру прве фазе изградње касете, током које је већ обављен највећи део активности.

Дејан Станковић, руководилац пројекта изградње касете 4, каже да су најважнији радови прве фазе изведени на централном делу касете и то на изградњи иницијалног насипа са водонепропусним фолијама, када су извођачи максимално ангажовали своју механизацију и организовали рад у две смене.

– То је земљани бедем висине 6,5 метара, који уоквирује касету и дугачак је три километра. У насип је до сада уграђено готово пола милиона кубика земље и завршетком тих радова створени су услови за уградњу водонепропусних фолија. Постављамо две врсте фолија, бентонинску и полиетиленску високе густине ХДПЕ, свака површине од по 1,3 милиона квадратних метара. На тај начин, у складу са најстрожим

еколошким прописима, околно тло биће заштићено од продора отпадних вода у земљиште, а тиме и подземне воде – наглашава Станковић.

Он каже да ће реализација друге фазе изградње почети када се створе повољни временски услови који дозвољавају извођење земљаних радова. За ту фазу планирана је изградња пумпних станица, преливних шахтова, као завршетак постављања водонепропусних фолија на осталом делу касете. Важан део друге фазе представљају и цевоводи за транспорт густе и ретке хидромешавине.

Касета 4

Укупна површина нове депоније је око 150 хектара. Према законским прописима, минимална удаљеност депоније од појединачних објеката у којима људи раде или бораве је 300 метара. Због тога је површина саме депоније, са пратећим објектима и инсталацијама, око 115 хектара. У преосталом делу, на око 35 хектара биће формиран заштитни зелени појас. Пројектована висина нове касете је 123 метра надморске висине.

Станковић додаје да је изградња касете 4 тесно повезана са реализацијом пројекта градње постројења за одсумпоровање димних гасова, на коме се одвијају интензивни радови, и система угушћеног транспорта за који је у току избор извођача.

– Због тога је потребно да

касета 4 буде на време завршена и припремљена за складиштење густе хидромешавине где ће први пут, поред пепела и шљаке, да буде депонован и гипс, као нуспроизвод процеса одсумпоровања димних гасова – каже Станковић.

У току припреме и извођења радова на изградњи објеката касете 4, сагледана је могућност да се у почетном периоду коришћења касете 4 примени прелазни режим у коме ће блокови А1, А2 и А3 остати са постојећом технологијом ретког транспорта, док ће се за блокове А4, А5 и А6, након завршетка пројектованих радова, омогућити коришћење система густог хидротранспорта.

– Пројектна документација је иновирана тако да су сви системи прикупљања (дренажни, преливи и колектори) технолошких вода које дођу на депонију (падавине, хидротранспорт, квашење депоније) димензионисани тако да могу да прикупе и евакуишу и технолошке воде из система депоновања у прелазном режиму уколико се за тим укаже потреба. Све ове измене у складу су са свим стандардима заштите животне средине и добиле су позитивно мишљење од Министарства за заштиту животне средине – наводи Станковић.

У реализацију пројекта доградње највећег пепелишта у ЈП ЕПС новом касетом ушло се и због тога што се експлоатациони

век постојеће депоније ближи крају. После више од пет деценија рада ове термоелектране, депонија се приближила нивоу од 126 метара надморске висине, који је предвиђен пројектним параметрима што би, према проценама, требало да се оствари у првом кварталу 2025. године. Поштовањем прописаних стандарда у изградњи касете 4 унапредиће се и заштита животне средине.

Грађевинска дозвола за извођење радова добијена је у 2020. години, а у јануару 2021. са конзорцијумом домаћих компанија потписан је уговор за извођење радова. Радови на изградњи касете 4 почели су у марту 2021. Станковић каже да је првобитан рок за завршетак реализације овог пројекта био 18 месеци, али је на захтев инвеститора пројекат допуњен и иновиран, чиме је и обим посла повећан, тако да је тај рок померен до краја 2023. године. Међутим, уколико буду повољни временски услови током наредне грађевинске сезоне, овај пројекат би могао да се реализује до септембра 2023. године.

Идејни пројекат, студију оправданости и студију о процени утицаја на животну средину урадио је Рударски институт у Београду, а пројекат за грађевинску дозволу и пројекат за извођење Институт за водопривреду „Јарослав Черни“.

М. Вуковић

■ Дејан Станковић (у средини) са пројектантом и стручњаком за надзор на касети 4

■ Постављање геомембране

Чувар вредности ЕПС

Професионални пут, дуг готово четири деценије, водио га је од ТЕНТ-а у Обреновцу, преко „ТЕ-КО Костолац“, до Управе ЈП ЕПС

Драган С. Јовановић, дипломирани инжењер машинства, овогодишњи је добитник Повеље са плакетом „Ђорђе Станојевић“, за изузетан допринос у области експлоатације енергетских постројења, повећања ефикасности и економичности у производњи енергије и изузетно залагање у остваривању пословне политике електропривреде у Србији.

То је био повод за разговор са лауреатом, који ужива углед врхунског стручњака и изузетног човека. На питање шта за њега значи ово престижно признање, каже да су признања која долазе из колектива увек су изузетно драга.

– Та признања додељују вам људи који су са вама радили, који знају да „одмере“ ваш радни допринос и оцене пуни значај онога што сте урадили током дугог низа година. У мом случају то је посебно изражено, јер сам скоро четири деценије провео у ЕПС-у, који је у том периоду претрпео и неколико трансформација, са новим организационим облицима. Ако је на крају мог радног века оцењено да учешће у овим активностима даје основ за доделу једног овако значајног признања, имам разлога да верујем да сам дао позитиван допринос развоју српске електропривреде – каже Јовановић.

На путу до самог врха није прескочио ниједан степен. Стартовао је у обреновачком ТЕНТ-у 1985. године, на месту инжењера приправника, да би потом стигао до места главног инжењера одржавања ТЕНТ А. Од 1997. до 2001. године био је директор тадашњег ЈП „Термоелектране Никола Тесла“

■ Д. Јовановић и М. Томашевић

у Обреновцу. У Дирекцији за производњу енергије ЈП ЕПС радио је до 2006, а одатле прешао у ТЕ-КО „Костолац“, где је од 2009. до 2015. био директор тог привредног друштва. Извесно време провео је на функцији извршног директора за производњу енергије ЕПС-а. Од 2016. године радио је на месту директора Огранка за обновљиве изворе енергије, а на пословима Канцеларије за трансформацију ЈП ЕПС остао је све до пензионисања.

Сматра да је најлепша, а истовремено најтежа деоница његовог пута била она у ТЕ „Никола Тесла“.

– Рад у ТЕНТ-у за мене је био најзначајнији, ту сам највише научио о пословима енергетике. Имао сам среће што је ТЕНТ у то време био прави расадник стручних кадрова, јер су у производњи и одржавању радили све сами искусни „вукови“. Као млади инжењери почетници, могли смо да учимо од старијих инжењера, али и од добрих техничара и врсних мајстора – присећа се својих почетака Јовановић.

Долазак на место директора тадашњег ЈП ТЕНТ, 1997. године, „поклопио“ се са периодом вишегодишње изолације,

међународних санкција и НАТО бомбардовања ондашње СРЈ, 1999. године, када су чести и снажни атаки високопроводним влакнима и разорним бомбама онемогућили континуирани рад електрана. И поред свега тога, остварена је производња од 14.000 гигаваат-сати електричне енергије.

– Никада нећу да заборавим ту енергију и решеност коју сам виђао код свих људи који су тада радили у ТЕНТ-у и чијим залагањем смо пребродили све тешкоће. Поносан сам на чињеницу да смо упркос свему успели да сачувамо свих 14 блокова ПД ТЕНТ у функционалном стању, уз максималну производњу струје, сходно тадашњим условима. По окончању агресије кренуло се у обнову тешко оштећених постројења, која су захваљујући стручности и преданости радника у рекордном року била санирана, па чак и модернизована – наглашава он.

Крајем 2006. године одлази у „ТЕ-КО Костолац“. Признаје да у почетку није био одушевљен, али да се деветогодишња „мисија“ на крају показала врло успешном. Сви елементи производње угља и електричне енергије нарасли су скоро дупло. Заокружено је неколико значајних пројеката, међу којима и реализација кредита са НР Кином, вредног око милијарду долара, у оквиру којег је потписан и Уговор о изградњи блока Б3.

Када је 2016. године дошао на место директора огранка за производњу из обновљивих извора, чекали су га нови изазови. Опредељење ЕПС-а да се интензивира производња „чисте“ енергије потврђено је Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2025 са пројекцијом 2030. године, а усвојен је и Национални акциони план за ОИЕ.

– Један од крупнијих корака ЕПС-а у том смеру била је ревитализација малих хидроелектрана, које су подељене на групе „исток“ и „запад“. У време док сам радио на тим пословима завршене су ревитализације западних МХЕ („Сељашница“ у

Пријепољу, „Кратовска река“ код Прибоја, „Турица“ и електрана „Под градом“ у Ужицу), које су потпуно спремне за рад. У току су ревитализације електрана из групе „исток“, чијим ће завршетком ЕПС добити још озбиљније „појачање“. У то време почеле су активности на изградњи првог ветропарка и прве соларне електране ЕПС-а, које би ускоро требало да се заврше – открива нам нове правце развоја електроенергетског система Србије.

На крају разговора, питали смо га шта је научио од својих претходника, а чему би поучио своје наследнике у послу.

– Убрзо након именовања за директора ПД ТЕНТ имао сам прилику да разговарам са Владиславом Мочником, једним од најуспешнијих директора обреновачких електрана и легендарних неимара српске електропривреде. Говорио сам му о тадашњим проблемима у пословању, тешкоћама које нам ствара међународна изолација, немогућности набавке резервних делова и опреме. Пошто ме је пажљиво саслушао, дао ми је пријатељски савет: „Проблема је увек било и увек ће их бити. Постоји само једно питање на које, као млад директор, треба да нађете одговор, а то је, да ли заиста знате шта сте Ви?“ Готово четврт века касније, ја бих својим колегама проследио исту поруку. Треба да се запитају да ли су довољно свесни тога да им је највећа државна имовина дата на одговорност, да од њиховог рада и њихових идеја зависи да ли ће ова земља и овај народ имати довољно електричне енергије, која данас живот значи. Морају имати у виду да настављају континуитет онога што су стварале генерације њихових претходника – Урошевић, Мочник и читава армија запослених. Оно што такође сматрам важним, јесте сачувати људе, јер су људи били и остаће највећи капитал ЕПС-а – поручио је Јовановић.

Љ. Јовичић

Усаглашавање докумената

Планирано је да се до почетка марта 2023. године заврше сви послови у вези са усаглашавањем докумената Управе ЕПС и огранака

У саглашавање IMS стандарда ISO 9001 и ISO 14001 огранака и интеграција са IMS стандардима Управе ЈП ЕПС ради дефинисања групног модела сертификације, била је 12. децембра главна тема разговора Татјане Клашић, директорке Сектора за интегрисане системе менаџмента ЈП ЕПС, и њених сарадника, са менаџментом Огранка ТЕНТ. У току је усаглашавање стандарда у огранцима ЕПС, а у складу са документацијом IMS Управе ЕПС која се односи на систем менаџмента квалитетом и систем менаџмента животном средином. Ово усаглашавање, како је истакнуто, подразумева примену корпоративних докумената и правила IMS које је дефинисала Управа, у огранцима ЕПС.

Корпоративна документа IMS Управе ЕПС која су обавезујућа за примену у огранцима ЕПС у целости без измена, односе се на стратегију, програм пословања, набавке. Другу групу сачињавају корпоративна правила – захтеви дефинисани у процедурама Управе ЕПС који су обавезујући за примену у огранцима и који по потреби могу оперативни да се прилагоде у документима IMS огранака ЕПС. Сектор за интегрисане системе менаџмента припремио је акциони план за спровођење поступка усаглашавања докумената Управе и огранака и доставио огранцима каталог корпоративних докумената

Корак по корак

У првој фази усаглашавања правила Управе и огранка ТЕНТ планирано је да буду обухваћени систем менаџмента квалитетом и систем менаџмента заштитом животне средине према стандардима ISO 9001 и ISO 14001. Друга два система менаџмента у оквиру IMS у ТЕНТ-у (стандарди ISO 45001 за заштиту здравља и безбедност на раду и ISO 50001 за систем менаџмента енергијом) биће усаглашавана у наредном периоду.

и правила IMS у вези са системским процедурама Управе ЕПС.

Оно што следи је успостављање каталога корпоративних докумената и правила за оперативне процедуре. Планирано је да се уз подршку менаџмента огранака до почетка марта 2023. године заврше сви послови у вези са усаглашавањем. Уколико буде потребно, огранци могу да упуте захтев Управи за преиспитивање одређеног корпоративног правила, а постоји могућност и за израду сасвим новог документа уколико се оцени да је тако нешто потребно.

Р. Радосављевић

■ У ТЕНТ А у Обреновцу

Обука запослених за рад на висини

Теоријски и практични део обуке савладао је 10 радника из ТЕНТ-а и ПРО ТЕНТ-а

У ТЕНТ А у Обреновцу, 7. децембра, спроведена је обука запослених за рад на висини уз употребу сигурносних појасева и друге неопходне опреме. Програмом обуке, која се састоји из теоријског и практичног дела, обухваћено је укупно 10 радника из

Практични део обуке

ТЕНТ-а и ПРО ТЕНТ-а. Полазници су теоријски део савладали у учионици, док су практични део (демонстрацију) приказали у машинској хали.

Из огранка ТЕНТ наглашавају да је овај вид обуке сврсисходан и законски обавезујући. Према њиховим речима, поштовање законске регулативе је нарочито важно ако се има у виду да су локације обреновачких електрана последњих година велика градилишта, на којима се уз ремонте блокова, довоз угља и остале активности реализују многи значајни пројекти ЕПС-а, попут изградње постројења за

одсумпоравање димних гасова. С обзиром на повећан обим послова и појачану фреквенцију људи, посебна пажња посвећује се безбедности запослених на радном месту, при чему је квалитетна обука један од кључних фактора.

Љ. Ј.

Спремна за стабилан рад

Уграђен је нови трансформатор, депонија угља свакодневно „расте“, а на депонији пепела и шљаке обезбеђен је додатни простор за одлагање

У термоелектрани „Морава“ у Свилајнцу 17. новембра уграђен је нови трансформатор Т-2, који је веома важан за поуздано снабдевање подручја Свилајнца, алтернативних праваца за Лапово и Петровац, као и за сопствену потрошњу.

– То је захтеван, обиман, али и финансијски оправдан подухват. У ЕПС-у су препознали допринос ТЕ „Морава“ стабилности електроенергетског система земље, због чега се и ушло у ову инвестицију, вредну готово 70 милиона динара – каже Љубиша Петровић, директор ТЕ „Морава“.

Горан Станковић, шеф Службе електроодржавања, указао је на неопходност замене старог трансформатора новим.

■ Љубиша Петровић, директор ТЕ „Морава“ (трећи с лева), са сарадницима

Соларни панели

Кад је реч о постављању соларних панела на производним и непроизводним објектима ЕПС-а, из термоелектране „Морава“ је предложено да соларни панели буду постављени на крову будућег складишта за привремено одлагање опасног отпада. С обзиром на велику кровну површину, под којом ће се наћи две простране хале, тај објекат би био најподеснији за такве намене. Део депоније пепела и шљаке такође би могао да се искористи за соларне панеле, односно за неку врсту мини соларне електране. Пројекат је већ у току и ускоро би могао да се спроведе у дело, најављују из најмање али најчистије српске термоелектране.

– Стари трафо већ извесно време показивао је знаке посустајања и наметнула се потреба да буде замењен. Нови трансформатор Т-2, снаге 35 MW и напонског нивоа 110,35 и 6 kV, произведен је у фабрици „Comel – трансформатори“ у Рипњу. По својим перформансама у потпуности задовољава потребе за напајањем корисника електричном енергијом, а истовремено и потребе сопствене потрошње – навео је Станковић.

Детаљнији опис читаве „операције“ добили смо од Славише Добросављевића, пословође за електроенергетска постројења.

– Комплетан инжењеринг, од техничких спецификација, израде тендерске документације, избора конструктора, фазне контроле у фабрици, завршних испитивања и монтаже, преко повезивања примарних енергетских, командно-сигналних и сигурносних веза, до пуштања у рад, обавили су инжењери и електротехничари из термоелектране „Морава“, уз подршку техничке службе из огранка ТЕНТ. Од посебног значаја је чињеница да је руководство ЕПС-а из правог угла сагледало проблем снабдевања потрошача са подручја Свилајнца и у право време покренуло реализацију овог значајног посла – сматра Добросављевић.

■ Истовар угља

Контрола транспортних трака за угља

Дневно и до 5.000 тона угља

Депонија угља „расте“ из дана у дан захваљујући редовном довозу, како из домаћих рудника (Ибарски рудници, „Рембас“ Ресавица, „Јасеновац“ „Соко“, „Лубница“, „Штавал“, „Костопац“, „Ковин“) тако и из суседства - Румуније, Бугарске, Црне Горе, Босне и Херцеговине.

– Само током једног дана истовари се и по 5.000 тона угља, за разлику од претходног периода, када се дневни истовар кретао

од 1.200 до 1.500 тона. Имајући у виду просечну потрошњу од око 3.500 тона на дан, расположиве количине сасвим су довољне да за извесно време подмире потребе рада блока. Целокупне количине угља које стигну у станицу Свилајнац преузимају се и истоварују у најкраћем могућем року. Уз раднике и механизацију, на томе су ангажоване и две железничке гарнитуре (локомотиве са машиновођама и маневристима). Сви се максимално труде да степен реализације буде на што вишем

Уградња новог трансформатора

нивоу. Томе посебно доприноси добра координација ТЕНТ-а и ЕПС-а, али и велико ангажовање Железничког транспорта ТЕНТ – наглашава Петровић.

Ненад Обиђановић, половођа Службе унутрашњег транспорта угља у ТЕ „Морава“, каже да је због повећаног пријема угља повећан и обим послова.

– Ради се без прекида, у три смене, са по 10 до 15 радника у свакој смени. Ту су машиновође, маневристи, руковоаци истоварне станице и багера-копача, помоћни радници, сменовође. Упркос отежаним условима рада, који у зимском периоду доносе још више изазова, заједнички настојимо да у свакој ситуацији испуњавамо радне задатке – истиче Обиђановић.

Обезбеђен додатни простор

Што се тиче осталих локација ТЕ „Морава“, актуелни су радови

на депонији пепела и шљаке, како би се обезбедио додатни простор за одлагање тих нуспродуката. Са пословима на пепелишту упознао нас је Ивица Дејановић, координатор за пројектовање и грађевинске радове.

– Тренутно се ради на надвишењу касете 8, чиме ће се омогућити несметано функционисање погона, односно одлагање пепела и шљаке до краја 2023. године. Будући да се ова касета простира на око шест хектара површине, моћи ће да се лагерије више од 300.000 кубних метара пепела и шљаке. Радове изводи лазаревачки „Пемакс“ и они теку у складу са уговорним обавезама, уз одлично „пролазно време“. Стартовали су половином новембра, а требало би да се заврше крајем децембра – каже Дејановић. – На градилишту је свакодневно по десетак људи, са неопходном механизацијом и опремом. Посебна пажња посвећује се безбедности запослених на раду, уз редовне контроле од стране одговорних лица из термоелектране „Морава“.

Озбиљно се размишља о надвишењу постојећих касета 4, 5, 6, 7 и 8, да би се обезбедио нови простор за одлагање пепела и шљаке и након 2023. године.

– Урађен је пројектни задатак, а у поступку је расписивање јавног конкурса за добијање понуда. Уколико се јавни конкурс заврши до краја ове године, уговор би могао да буде склопљен на пролеће 2023, али би почетак радова било реално очекивати 2024. године – сматра је Дејановић.

Љ. Јовичић

Више од плана

Термоелектрана „Морава“, након стандардног ремонта, ради изузетно стабилно и поуздано. Њен једини блок, од 125 мегавата инсталисане снаге, радио је око 160 дана без озбиљнијих техничких проблема, уз минималне застоје. Од 1. јануара до 30. новембра произвео је и испоручио 495.842 MWh електричне енергије (1,19 одсто више од плана) и провео на мрежи 5.406 сати, пружајући значајан допринос стабилности електроенергетског система Србије.

На депонији пепела и шљаке

Срећне и берићетне 43 године рада

На рођенданском концерту, 27. новембра у обреновачком СКЦ-у, фолклористи из свих секција културно-уметничког друштва извели су програм „Пружи корак“

Културно-уметничко друштво „Термоелектране Никола Тесла“ у Обреновцу 27. новембра обележило је 43 године постојања и рада. Тим поводом, под куполом обреновачког СКЦ-а приређен је традиционални концерт, као поклон публици, некадашњим члановима и пријатељима. У програму „Пружи корак“ учествовали су сви фолклорни ансамбли, од извођачког, преко деце, до рекреативног и ансамбла ветерана, уз пратњу инструменталиста из народног оркестра. Дугогодишњим сарадницима уручене су захвалнице за допринос раду и развоју овог друштва.

Неки од њих присетили су се давне 1979. када је на иницијативу синдикалне организације, а уз подршку пословодства и тадашњег директора Владислава Мочника, у највећој фабрици струје у држави основано радничко културно-уметничко друштво. На оснивачкој седници Скупштине КУД ТЕНТ зацртан је главни циљ

друштва, који је до данашњих дана остао неизмењен – да кроз различите видове изражавања утиче на културно, уметничко и прогресивно стваралаштво. Након првог наступа 7. новембра те године у Обреновцу и прве иностране турнеје 1981. године у Француској, уследио је бескрајни низ концерата и фестивала: ревијалних, такмичарских, хуманитарних. Квалитет који су достигли донео им је звање ансамбла прве категорије, титуле првака Београда и Србије (2008. године), као и богату ризницу престижних признања – захвалница, медаља, пехара. Да су увек били радо виђени гости, али и добри домаћини, показали су посебно 2009. године, као покретачи и организатори Међународног фестивала фолклора, који је касније прерастао у манифестацију Међународни дани Обреновца.

Сразмерно реномеу и успесима које су постигали, ови „професионални аматери“ ширили су своју делатност. Од 2011. до 2021. године функционисали су као Центар за очување традиције и културе „Термоелектране Никола Тесла“, под чијим окриљем су, осим фолклорног ансамбла (првог, другог, деце и ансамбла ветерана), народног оркестра, мушке и женске певачке групе, радили и хор, ликовна секција, школе глуме и фолклора, етно-радионице, Поетски театар.

Након катастрофалних поплава 2014. године, чланство и управа ЦОТК ТЕНТ међу првима

■ Са свечаног концерта

у Обреновцу обновили су своје активности. Пробама, концертима и представама на отвореном, по још увек мокрым градским улицама, неуморни играчи, певачи,

Промотери српског фолклора

Обреновачки фолклористи обишли су све делове бивше Југославије, готово целу Европу и више од пола света. Од Триглава до Ђевђелије, али и у Француској, Немачкој, Белгији, Шпанији, Италији, Пољској, Грчкој, Украјини, Португалу, Мађарској, Шведској, Русији, Израелу, доказали су се као сјајни промотери српског фолклора и успешни културни посленици своје земље.

инструменталисти и глумци мамили су погледе и аплаузе суграђана.

Ново време донело је нови „ритам“, па је и њихов „играчки корак“ морао да се усклади са актуелном ситуацијом. Четрдесет трећи рођендан дочекали су у статусу културно-уметничког друштва, а након привремене паузе због пандемије поново су почели са наступима. Шта данас раде и планирају, питали смо Горана Лукића, председника Скупштине КУД „Термоелектране Никола Тесла“.

– По угледу на претходне генерације „кудоваца“ трудимо се да негујемо, оплемењујемо и достојно репрезентујемо богато

фолклорно наслеђе српског народа. Томе је свесрдно посвећено 400 чланова КУД ТЕНТ, разврстаних у неколико секција. Посебно смо поносни на школице фолклора, које и даље „расту“ и где се најмлађи чланови припремају да наставе фолклорашку традицију својих родитеља, бака и дека, углавном радника и пензионера ТЕНТ-а или ПРО ТЕНТ-а, с тим што су школе широм отворене и доступне за све заинтересоване малишане – навео је Лукић.

Без обзира што је пандемија привремено удаљила извођаче са сцене, наш саговорник сматра да се принудна пауза и неизбежна смена генерација нису превише одразиле на квалитет и ентузијазам чланова. У прилог томе говоре и најновија признања, освојена у 2021. и 2022. години.

– На Десетом међународном FIDAF фестивалу „Belgrade award“, одржаном 7. јула у Београду, КУД ТЕНТ освојио је прво место у међународној конкуренцији аматерских друштава и специјалну награду за најбољи уметнички утисак. Годину дана раније, стигла је и награда за најбољу кореографију. Тиме смо показали да спадамо у ред најбољих аматерских фолклорних друштава у Србији, али и да поносно представљамо огранак ТЕНТ, односно ЕПС, који је протеклих деценија био и остао наш највећи и најпоузданији ослонац – рекао је Лукић.

Љ. Јовичић

■ Признања за допринос раду КУД ТЕНТ

Поверење у подмладак

За лични допринос
успешном раду
огранка ТЕНТ и ЕПС
награђени су ветерани
Божидар Јелић,
Божидар Андрић и
Душан Обрадовић,
као и Милош Бјелић,
директор београдске
фирме „Типо“

Ветерани ТЕНТ-а и ЕПС-а верују у стручњаке компаније и надају се да ће њихове млађе колеге и наследници у послу имати довољно елана, знања и енергије за нове подухвате и нова постигнућа, речено је на традиционалним, 16. по реду сусрету ветерана, одржаном 17. новембра у Обреновцу.

– Ако младима затреба понеки савет, ми смо ту – обећали су искусни, активни, орни и испрени стари асови.

Поштујући договор од 7. марта, када су се окупили поводом Дана ТЕНТ-а и 52. рођендана блока ТЕНТ А1, ветерани су се поново састали на старом месту, али у новом, обновљеном саставу. У кругу ТЕНТ А, делегација ветерана и запослених положила је цвеће на спомен-бисту Богољуба Урошевића Црног, првог директора

некадашњих ТЕ „Обреновац“. За лични допринос успешном раду огранка ТЕНТ и „Електропривреде Србије“ награђени су Божидар Јелић, Божидар Андрић и Душан Обрадовић из „редова“ ветерана, као и Милош Бјелић, директор београдске фирме „Типо“, која је била извођач радова на изградњи ТЕНТ Б и на појединим пословима у ТЕНТ А. Уз срдачне честитке, уручени су им симболични поклони – фотографије обреновачких термоелектрана и Железничког транспорта ТЕНТ.

– Добијено признање много нам значи, верујемо и нашим потомцима. Захвални смо што смо могли да будемо део развојног пута „Електропривреде Србије“ – рекли су награђени.

Ветерани су анализирали и извештај о активностима у периоду између два окупљања, уз напомену да се након привремене паузе због

И догодине, у марту

Ове године навршиле су се три деценије од смрти Богољуба Урошевића Црног, оснивача обреновачких електрана и легенде српске електропривреде. Ветерани ТЕНТ-а и ЕПС-а најавили су свој наредни сусрет за март 2023, када ће бити обележене 53 године рада блока ТЕНТ А 1 у Обреновцу.

■ Награђени на новембарском сусрету ветерана

пандемије вируса covid-19, убрзано враћају на пређашњи режим рада. У настојању да надокнаде пропуштено, мобилишу и млађе снаге, састављене од пензионера „приправника“, којима ће за пензионерски „стаж“ бити потребна нова искуства.

Сећања која не бледе још једном су извучена из шкриња, а теме које не губе на актуелности нашле су се на столу. Неки од присутних вратили су се у време кад је прва кашика багера загревала темеље будуће ТЕНТ А, први воз са колубарским угљем стигао до обреновачких електрана, а из њихових блокова потекли први киловат-сати струје, којом ће се у наредним деценијама осветљавати више од половине Србије. Други су се присећали мрачних слика разорног НАТО бомбардовања из 1999. и катастрофалних поплава из 2014. године, после којих су се

ТЕНТ и ЕПС изнова уздизали из пепела и из воде. Нису изостале ни уобичајене приче о породици, пријатељима, пензијама, здрављу. Они који уз подршку унука прате савремене трендове, радије гледају у будућност, док се други сећају прошлих времена, везујући их за „златно“ доба српске електропривреде. И једнима и другима наметнула су се неизбежна питања – на који начин се изборити са актуелном енергетском кризом и како би се са изазовима данашњице носили Црни, Мочник, Михајловић, Ђурђевић...

И овом приликом с поносом су истакли да им је била част да раде у привредном гиганту какав је био ЕПС, сарађују са еминентним стручњацима из земље и иностранства, постижу врхунске резултате и освајају престижна признања.

Љ. Јовичић

■ Полагање цвећа

■ Пред бистом Богољуба Урошевића Црног

Потврђено пријатељство

Гости су посетили бањски комплекс „Цевка“ и Арборетум, а сцена СКЦ „Обреновац“ понудила је различите садржаје

Обреновачки гимназијалци и њихови професори крајем новембра угостили су своје вршњаке и колеге из гимназије „Габриел Тушар“ у француском граду Ле Ману, са којима одржавају пријатељске везе већ 14 година. Посета је реализована у оквиру заједничког пројекта Ерасмус плус, који финансира Европска унија. Након недавног боравка у Француској, где су били изузетно лепо примљени, Обреновачани су имали прилику да узврате гостопримство. Незаобилазан део њиховог дружења био је и обилазак појединих градских установа.

– Трудимо се да представимо нашу земљу и наш град на најбољи могући начин. Ово је први пут да им представљамо Обреновац као варош која има бању, што је за њих врло интересно. Кренули смо од бање, преко Арборетума и „Цевке“, до базена, где смо заокружили

Испред СКЦ-а у Обреновцу

предвиђену мини-туру пријатељског уживања у природи – рекла је Љилана Остојић, професорка француског језика у Обреновачкој гимназији.

На отвореној сцени испред бањског купатила, као и у Арборетуму, обреновачки гимназијалци одиграли су део позоришне представе на француском језику, која се на духовит начин бави проблемима у вези са заштитом животне средине.

– У развијеним земљама, међу којима је и Француска, ти проблеми решени су на доста добар начин и многи могу да уче из њихових примера. С друге стране, има и

Век Обреновачке гимназије

Обреновачка гимназија у октобру је обележила значајан јубилеј – читав век постојања и рада. Од оснивања и пријема првих ђака, из гимназијских клупа изашле су бројне генерације успешних привредника, политичара, уметника, спортиста и, надам се, квалитетних људи. Традиција која је у овој угледној образовној установи негована у протеклих 100 година наставља се и у данашњем времену, као залог за бољу будућност.

претеривања при спровођењу одређених правила, која можда на извесан начин „гуше“ људе. Наша представа је помало заснована на томе да правимо хумор на тему онога са чиме се Французи суочавају и чиме су све оптерећенији у погледу екологије. Спојили смо лепо и корисно на местима на којима се налазимо, настојећи да нашим гостима то буде разумљиво, пријемчиво и занимљиво – објаснила је професорка Остојић.

Приликом посете Арборетуму гимназијалци су детаљније упознати и са радом Природњачког музеја.

– Почаствовани смо заједничком посетом гимназијалаца из

Обреновца и Ле Мана нашем природњачком дому, где заиста има и шта да се покаже и шта да се види. Након кратког упознавања са активностима у Арборетуму, у изложбеном простору могу да погледају актуелну поставку Инсектаријум, а запослени из ове установе спремни су да одговоре на свако њихово питање – навео је Светозар Андрић, директор обреновачког Јавног предузећа за заштиту животне средине.

Вечери су биле резервисане за позоришне представе на сцени СКЦ „Обреновац“, али и за друге програмске садржаје, равноправно извођене на оба језика.

Гости из Француске били су смештени код својих српских домаћина, па су у сезони породичних слава могли ближе да се упознају са српском националном традицијом и културом.

Французи су посетили и друге атрактивне дестинације у Србији: Београд, Виминацијум, Голубачку и Смедеревску тврђаву. У Београду су обишли и Бели двор, где им је уприличен сусрет са принчевским паром Александром и Катарином Карађорђевић.

Љ. Јовичић

У Београду са принцем Катарином Карађорђевић

Дипломском представом до позоришта

Студенти из четири уметничке академије у Београду и Новом Саду представили су се публици, која се први пут ове године нашла и у улози жирија

Под куполом Спортско-културног центра у Обреновцу, од 23. до 26. новембра, одржан је Фестивал студентског театра, на којем су се публици представили студенти из четири уметничке академије из Београда и Обреновца. Приказане су две монодраме и ансамбл-представе студената који су у класама Виде Огњеновић, Ивана Јевтовића и Милоша Ђорђевића.

Према речима Огњена Дрењанина, глумца Обреновачког позоришта, фестивалски програм садржао је све глумачке форме,

од индивидуалних представа до неизоставних класика. Студентска филмска смотра је такмичарског карактера, па су додељене награде за најбољу главну женску и мушку улогу, најбољу споредну женску и мушку улогу, као и гранд-при фестивала, награда за најбољу представу. Ове године, први пут публика се истовремено нашла и у улози жирија. Посетиоци су имали прилике да оцене представу коју су гледали, а представа са највишом

просечном оценом добила је награду публике.

– Трудимо се да студентима завршних година академија омогућимо да своје дипломске представе чешће играју, јер је штета да се играју за испит само једном или два пута. Увек постоји жеља да се направи комад који ће и касније моћи да се игра, да дипломска представа за глумца значи уплив у професионалне воде. Оне који се најбоље покажу

■ Монодрама „Нина“ – сарадња глумице и публике

Награде

За најбољу представу на Фестивалу жири је прогласио монодраму „Мулеј“ Анице Петровић. Она је добила и награду за најбољу женску улогу. Награда за најбољу мушку улогу припала је Душану Павловићу. Марија Марјановић је освојила награду за споредну женску улогу, док је Никола Поповић награђен за споредну мушку улогу. Награда публике за најбољу представу припала је монодрами „Нина“ коју је извела Николина Вујевић.

ангажујемо у будућности. У представи „Сумњиво лице“, коју тренутно спремамо, игра чак четворо победника са претходних фестивала: Теодора Пићанин, Лука Павловић, Стефан Миливојевић и Немања Церовац. После запаженог учешћа на фестивалима студентског театра, они сада добијају професионалне ангажмане – закључио је Дрењанин.

Љ. Јовичић

■ Нова књига из пера Новице Јовановића Соленичина

„Сентиментална повест Обреновца“

Збирка текстова објављених у бројним штампаним и електронским медијима током претходних деценија

У издању градске Библиотеке „Влада Аксентијевић“ изашла је из штампе „Сентиментална повест Обреновца“, коју потписује Новица Јовановић Соленичин, варошки хроничар, публициста и новинар особеног стила и језика.

То је збирка текстова објављених на страницама више новинских листова током минулих

деценија, али и књига у коју је стала ауторова дугогодишња новинарска каријера.

– Бавећи се специфичном врстом новинарства, своје текстове градио је на непретенциозном, питом меланжу публицистике и

књижевности, заснивајући их на архивским документима и старим записима које је бржљиво сакупљао и откривао у архивама, библиотекама, књижарама или заборављеним таванским сандуцима, али и кроз разговоре са актерима догађаја о којима је писао. Наслов књиге кључ је за разумевање и откривање њихове дубље садржине. Кратки живот новинског текста може да продужи само књига и „Сентиментална исповест Обреновца“ Новице Јовановића Соленичина то и чини – оцењује Александар Максим Поповић, уредник овог издања.

Према сопственом признању, Новица Јовановић Соленичин новинарски занат „крао“ је од Ђорђа Поповића из београдских „Вечерњих новости“, а теорију учио на ондашњем Југословенском институту за новинарство.

Годинама је био сарадник некадашњих фабричких гласила „Прве искре“ Барич и ТЕ „Никола Тесла“, локалних „Обреновачких новина“, „Обреновачких новости“ и „Обреновачке хронике“, као и информативне куће Радио Обреновац. Сарађивао и у гласилима других, у оно време великих и значајних колектива, међу којима су били „Беобанка“, „Југопетрол“, „Инвестимпорт“, „Рад“, „Ратко Митровић“, „Пољоиндустрија“, Београдско школство“. Соленичин сматра да је највиши новинарски домет достигао у „Вечерњим новостима“, ауторском рубриком „Из прошлих времена“.

Љ. Јовичић

Значај ревитализације постројења

На стручном скупу, одржаном 1995, представљене су развојне студије и реферати са резултатима десетогодишњег истраживачког рада у енергетици

Семинар посвећен теми „Контрола и праћење стања метала и радног века термоблокова ЕПС-а“ одржан је 31. маја и 1. јуна 1995. године у ТЕНТ А. Организатор скупа била је „Електропривреда Србије“, а учествовали су бројни представници факултета, научних института и фирми, међу којима су били и гости из Украјине и Македоније.

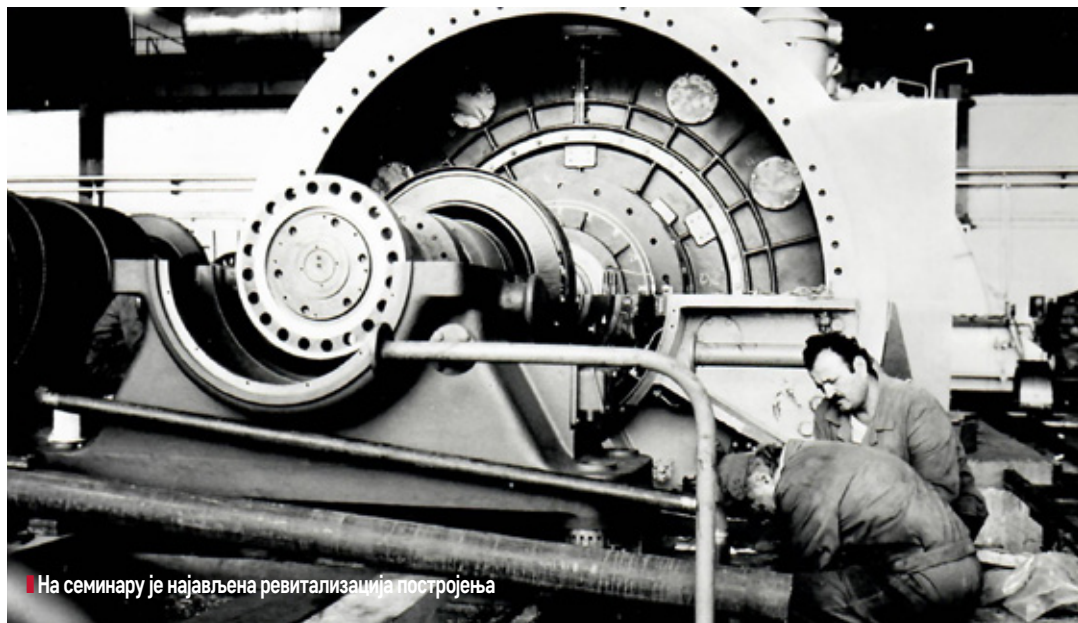
Скуп је отворио Крсто Вуковић, председник организационог одбора и директор Дирекције ЕПС-а за производњу и пренос енергије, који је говорио о значају ревитализације постројења.

– С обзиром на ситуацију у којој се налази наша земља,

Укоштац с проблемима

На семинару је уручена Платета ТЕНТ-а др Вери Шијачки Жеравчић, доценту Машинског факултета у Београду, која јој је додељена 7. марта, поводом Дана ТЕНТ-а.

– За шест година свакодневне сарадње, дубоко сам ушла у проблеме са којима се ваши људи сусрећу овде, али од тога не би ништа било да нисмо наишли на изузетну подршку људи из две ТЕНТ-ове електране. Људи су пуни ентузијазма и желе да термоелектране што дуже раде па се са проблемима хватају укоштац – рекла је Вера Шијачки Жеравчић.

■ На семинару је најављена ревитализација постројења

па и електропривреда, није реално очекивати да ће доћи до градње нових капацитета, чиме ревитализација још више добија на значају – рекао је Вуковић. – Мислим да ће семинар дати значајан допринос да се овом послу приђе на одговарајући начин.

Представник Дирекције за развој ЕПС-а др Боривоје Бабић рекао је да је семинар прилика да стручњаци представе резултате вишегодишњих научних истраживања у оквиру термотехнике и термоенергетике. А Мирослав Софронић, заменик директора ЈП ТЕНТ, у име домаћина је рекао да стручни скуп омогућава чвршће повезивање људи који

се енергетиком баве научно-истраживачки, али и практично.

На семинару су приказане развојне студије и реферати у којима су сабрани резултати десетогодишњег истраживачког рада у области енергетике. Представљене су три групе радова. Прва је обухватила седам студија о понашању материјала израђених за потребе ЕПС-а. Примарно место је припало студији „Пројекат праћења и контроле метала високотемпературно оптерећених делова котловских постројења и паровода котлова термоелектране и мере за повећање поузданости њиховог рада“. Другу групу чинили су радови позваних предавача у којима се приказује достигнути

развој у оцени стања и понашања материјала у екстремним условима рада термоелектране и поступци за процену преосталог радног века. У трећој групи били су прилози позваних стручњака из самих термоелектрана, посвећени проблемима понашања материјала термоелектрана током експлоатације.

Дводневни семинар је завршен округлим столом. Разговарано је о ревитализацији постројења и наглашено да у овој области није много тога урађено. Једини већи захват представљала је ревитализација котловског постројења у ТЕ „Колубара“. Све остало су, како је речено, парцијални пројекти од којих су најважнији они који се односе на пароводе средње и међупрегрејне паре и проблеме лопатица задњег реда турбине 300 и 600 мегавата.

На семинару је представљен и зборник радова учесника где је објављено 36 радова. Циљ је био да се омогући што шира доступност истраживачких и практичних резултата да би се постигли већи ефекти у практичној примени. Прве велике ревитализације постројења ТЕНТ-а почеле су почетком новог миленијума, после 2000-их.

Приредио: Р. Радосављевић

Далеководи

Производња електричне енергије представља само прву фазу у енергетском струјном колу сваке земље. Друга фаза је испорука струје, путем мрежа далековаода, крајњим потрошачима на било којој тачки Земљине кугле. Овом шумом металних стубова различитих висина и димензија, „посађених“ и на најнеприступачнијим теренима и међусобно повезаних далеководним жицама, свакодневно теку високонапонски „стихови“, који се даље, за октаву ниже, нисконапонским струнама претварају у најлепшу „музику на струју“ сваком кориснику.

Поред далеководних металних цинова ову енергетску заједницу чине и њихова „сабраћа“ нижег раста, бетонски или дрвени стубови, популарне бандере, који су последњи струјни „степеник“ до потрошача. „Шапат“ електричних водова привлачи и птице, које у јатима слећу на жице да чују шта оне говоре. То им је у позну јесен и зборно место где пуне своје „акумулаторе“ додатном енергијом пред одлазак на далек пут и сеобу у јужне пределе.

М. Вуковић

